

VEERA – Vesiensuojelua Varsinais-Suomen suurten jokien valuma-alueilla

Hankeaika: 1.1.2015–31.12.2016

Aurajokisäätiö sr, Paimionjoki-yhdistys ry, Vesistöklänikka ry

VEERA-HANKKEEN LOPPURAPORTTI

Aurajokisäätiö

Vesistöklänikka ry
Salo

Sisällys

1. Tiivistelmä.....	3
2. Hankkeen tausta ja tavoitteet	3
3. Hankkeen osapuolet ja menetelmät	4
4. Hankkeen tulokset ja vaikuttavuus.....	5
4.1. Kyselyn tulokset.....	7
5. Viestinnän toteutuminen ja tulokset.....	9
6. Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen	11
7. Talousraportti (kustannuserittelylomake).....	11
8. Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten.....	12
9. Yhteenveto hankkeesta ja päätuloksista	13
Liite1. Toimintakalenteri.....	14
Liite2. Kaikille avoimet tapahtumat.....	15
Liite3. Yhteistyötahot	18
Liite4. Kyselylomake	20

1. Tiivistelmä

VEERA - Vesiensuojelua Varsinais-Suomen suurten jokien valuma-alueilla -hankkeen tavoitteena on ollut tavallisten ihmisten ja paikallisten yhdistysten innostaminen vesiensuojeluun ja ravinteiden kierrättämiseen Saaristomereen laskevien suurten jokien Aurajoen, Paimionjoen, Salon suurten jokien sekä Someron itäisten järvien valuma-alueilla.

VEERA-hankkeessa on järjestetty erilaisia tapahtumia vesiensuojeluun ja ravinteiden kierrättämiseen liittyen. On ollut talkoita, laiduntreffejä, luentoja ja koekalastusnäytöksiä, joiden kaikkien tavoitteena on ollut hankkeen teemojen esiin tuominen ja tiedon välittäminen. Yhteensä hankkeessa on järjestetty 34 tilaisuutta, joiden lisäksi olemme osallistuneet viiteen isompaan yleisötapahtumaan ja esitelleet hanketta muiden tilaisuuksissa. Näissä olemme tavoittaneet yhteensä yli 1 000 henkilöä.

Hankkeessa on jaettu laajalti tietoa vesiensuojeluun ja -hoitoon sekä ravinteiden kierrättämiseen liittyen. On viritetty keskustelua sekä herätetty ajatuksia ja kiinnostusta hankkeen teemojen pohjalta. On myös innostettu konkreettisiin toimiin jokien ja niiden valuma-alueiden sekä Saaristomeren tilan parantamiseksi. Näiden pohjalta uskomme, että ympäristötietoisuus hankkeen kohdealueella ja -ryhmissä on ylipäättänsä kasvanut.

Hankkeen tulosten kestävyyttä on pitkälti vaikea arvioida. Tekemämme hankkeen kohderyhmille ja -alueelle suunnatun avoimen kyselyn avulla oli tarkoitus selvittää tilaisuuksien vaikuttavuutta. Tulosten avulla voidaan päätellä, että asukkaat ja yhdistykset ovat aloittaneet tai vähintäänkin suunnittelevat toimia vesiensuojelun ja ravinteiden kierrättämisen eteen.

Hankkeen toteutusaika oli 1.1.2015 - 31.12.2016 ja kokonaisbudjetti oli 106 430 euroa, josta käytettiin noin 95 %. Hankkeelle saatiin ympäristöministeriön Raki-ohjelmasta rahoitusta 90 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Hankkeen päätoteuttajana ja rahoituksen hakijana toimi Aurajokisäätiö. Osatoteuttajina hankkeessa olivat Paimionjoki-yhdistys ja Vesistöklänikka - Salon vesistöjen hoitoyhdistys.

2. Hankkeen tausta ja tavoitteet

VEERA - Vesiensuojelua Varsinais-Suomen suurten jokien valuma-alueilla -hankkeen tavoitteena on ollut tavallisten ihmisten innostaminen vesiensuojeluun ja ravinteiden kierrättämiseen sekä tukea paikallisia yhdistyksiä ja muita toimijoita vesiensuojelutyössä. Hankkeessa on jaettu tietoa vesien tilasta, hoidosta ja suojelusta, sekä ravinteiden kierrätyksen vaikutuksista vesien tilaan. Lisäksi on pyritty lisäämään vesiensuojelun yhteistyötä ja organisoitumista Saaristomereen laskevien suurten jokien Aurajoen, Paimionjoen, Halikonjoen, Uskelanjoen sekä Kiskon-Perniönjoen valuma-alueilla.

Hankkeessa tavoitteena oli jakaa asukkaille ja paikallisille yhdistyksille neuvoja omissa toimissa ja elinpiirissä toteutettaviin vesiensuojelutoimiin ja ravinteiden kierrättämiseen. Lisäksi tavoitteena oli tehdä konkreettisia toimia vesiensuojelun ja ravinteiden kierrättämisen eteen.

Hankkeen tarkoituksena oli lisäksi vahvistaa jo toimivien alueellisten organisaatioiden (Aurajokisäätiö, Paimionjoki-yhdistys, Vesistöklänikka - Salon vesistöjen hoitoyhdistys) roolia vesienhoidon kentässä. Tavoitteena on ollut vesiensuojelu ja -hoitotyön ja siihen liittyvän organisoitumisen sekä hanketoiminnan osaamisen lisääminen, sekä työn pitkäjänteisyyden esille tuominen.

3. Hankkeen osapuolet ja menetelmät

VEERA-hanke oli Aurajokisäätiön hallinnoima yhteishanke Paimion-joki-yhdistyksen ja Vesistöklänikka ry:n kanssa. Se oli kansalaisia aktiivoina tiedonvälityshanke, jonka toimenpiteet kohdistuivat pääasiassa asukkaisiin, viljelijöihin ja paikallisiin yhdistyksiin.

VEERAssa on järjestetty erilaisia koulutuksia ja luentoja, talkoita, laiduntreffejä ja koekalastusnäytöksiä (Liite1 ja 2). Yhteensä näitä tilaisuuksia on ollut 34 kappaletta. Lisäksi on osallistuttu 15 tilaisuuteen, joissa on esitelty hanketta ja osassa lisäksi kerrottu jostain hankkeen teemasta. Näissä on tavoitettu yhteensä yli 1 000 henkilöä. Alla on lueteltu vain VEERAn kaikille avoimet tapahtumat.

- Koulutuksissa ja luennoilla aiheina olivat kuivakäymälät, kompostointi, ruovikoiden hoito ja hyödyntäminen, vesistöjen seuranta, ympäristönhoidon rahoitukset ja tuet, jokien merkitys ja nykytila sekä maatalouden vesiensuojelu ja ympäristöhoito. Tilaisuuksia oli yhteensä 21 kappaletta.
 - Tilaisuuksien tavoitteena on ollut kertoa erilaisista vesienhoidon ja -suojelun sekä ravinteiden kierrättämisen keinoista, joita paikalliset asukkaat, yhdistykset ja viljelijät voivat tehdä ja innostaa niiden toteuttamiseen.
 - Mukana oli lähes 300 henkilöä, joiden lisäksi tavoitettiin MTK-Varsinais-Suomen tuki-infoissa noin 200 viljelijää.
- Talkoita pidettiin yhteensä seitsemän, teemoilla purokunnostus sekä maiseman- ja ympäristöhoito.
 - Talkoiden ideana oli opettaa käytännössä vesiensuojelua ja -hoitotöitä ja näyttää, että ne voivat olla hyvinkin yksinkertaisia. Samalla on innostettu toimii laajemminkin.
 - Mukana oli noin 100 henkilöä
- Laiduntreffeillä käytiin tutustumassa johonkin maatalouden vesiensuojelulliseen kohteeseen, kosteikkoon, rantalaiduntamiseen tai ruovikoiden hoitoon. Treffejä järjestettiin neljä kappaletta
 - Treffien tavoitteena oli kertoa maatalouden vesiensuojelun mahdollisuuksista, poistaa niitä kohtaan mahdollisesti olevia ennakkoluuloja sekä innostaa viljelijöitä ja yhdistyksiä ryhtymään samanlaisiin toimiin.
 - Mukana oli reilu 100 henkilöä
- Kahdessa koekalastusnäytöksessä toteutettiin sähkökoekalastus näytösluonteisesti.
 - Näytösten tavoitteena oli kertoa Aurajoen kalastosta ja lisätä tietämystä ja arvostusta Aurajokea kohtaan.
 - Mukana oli noin 150 henkilöä

Näiden lisäksi on tehty ruovikoiden hoidon ja hyötykäytön suunnitelma Kiskon Kirkkojärvelle sekä rantojen hoitosuunnitelmia Aurajoen alueelle. On tiedotettu maatalouden ympäristöasioista ja neuvottu yhdistyksiä omien vesienhoitohankkeiden suunnittelussa ja rahoituksen haussa. Hankkeesta on saanut neuvoja myös yleisesti vesiensuojeluun ja -hoitoon sekä ravinteiden kierrättämiseen liittyvistä teemoista. Olemme osallistuneet viiteen isompaan yleisöta-

pahtumaan tai messuun, joissa olemme kertoneet ja jakaneet esitteitä laajasti hankkeen teemoista. Näissä tilaisuuksissa olemme tavoittaneet suuren joukon ihmisiä, jotka eivät todennäköisesti muuten olisi hankkeesta kuulleetkaan.

Ihmisten määrä yksittäisissä tilaisuuksissa on vaihdellut paljon. Kaikista suosituimpia olivat koekalastusnäytökset ja vähiten ihmisiä oli joissain talkoissa ja luennoilla. Mitään varsinaista syytä näille on mahdotonta keksiä, koska esimerkiksi luentojen osalta samaisessa luennossa saattoi toisella paikkakunnalla olla hyvin kuuntelijoita ja toisella taas huomattavasti vähemmän. Talkoiden osalta voidaan epäillä, että asiaan vaikutti sateinen keli ja yhdessä tapauksessa hie-man myöhäinen tilaisuuden markkinointi. Se on kuitenkin selvää, että itse aiheella ei loppupeleissä ole hirveästi merkitystä osallistujien määrään, sillä samaisessa tilaisuudessa voi ajasta tai paikasta riippuen olla hyvinkin vaihteleva määrä henkilöitä.

Hankkeen aikana on tehty paljon yhteistyötä erilaisten tahojen kanssa pienistä yhdistyksistä isompiin vesien-suojelun ja ravinteiden kierrätyksen kentässä toimiviin tahoihin (Liite3). Monia tilaisuuksia on järjestetty yhteistyössä toisten kanssa. Tällöin tietoa on saatu leviämään laajemmalle, kun tilaisuutta on ollut jo mainos-tamassa useampi taho yhden sijaan. Myös talkoiden järjestämisessä yhteistyö toisten toimijoiden kanssa on kannattavaa, kun esimerkiksi työkaluja saadaan näin kerättyä kasaan tarpeeksi suuri määrä. Lisäksi on an-nettu neuvoja paikallisille yhdistyksille, ja huomattu yhteistyön tärkeys.

Aina yhteistyö ei kuitenkaan ole lähtenyt käyntiin. Toisten toimijoiden ja hankkeiden kanssa syynä on ollut lähinnä se, ettei ajatuksia, tavoitteita tai aikatauluja ole saatu sopimaan yhteen. Paikallisten yhdistysten kanssa taas syynä voisi enemmänkin pitää ajan ja resurssien puutetta. Yhdessäkin tapauksessa ongelmana oli se, ettemme päässeet mukaan heidän kokoukseensa aikataulujen päällekkäisyyden takia. Tämän jälkeen mahdollinen yhteistyö kuivui. Kokouksiin meneminen ja konkreettisesti paikalla oleminen tuntuu olevan se keino, jolla paikallisia yhdistyksiä on mahdollista saada sitoutettua toimintaan.

4. Hankkeen tulokset ja vaikuttavuus

Hankkeen aikana on saatu toteutettua monia sille asetettuja tavoitteita, mutta joitakin on myös jäänyt täyt-tämättä. On saatu vaikutettua laajalti asukkaisiin, viljelijöihin ja paikallisiin yhdistyksiin ja saatu myös tuloksia aikaan.

Hankkeen tavoitteita on onnistuttu täyttämään useammalta suunnalta:

- on tehty konkreettisia vesien-suojelu- ja hoitotoimia erilaisissa talkoissa
 - Hankkeessa on hoidettu viittä eri kohdetta: entistä rantalaidunta, lumo-kohdetta, pusikoitu-nutta sekä vieraslajin valtaamaa ojanvartta ja ruovikkoa.
 - Hankkeen tuloksena on näiden alueiden hoito ja toivottavasti myös hoidon jatkuminen. Tu-los ovat myös henkilöt, jotka oppivat talkoissa hoitokeinoja. Hankkeen pohjalta on myös aloi-tettu omia ympäristönhoitotöitä (Kuva5).

- on tehty ruovikoiden hoidon- ja hyötykäytön suunnitelma Kiskon Kirkkojärvelle
 - Hankkeen tuloksena saatiin itse suunnitelma ja toivottavasti tulevaisuudessa se otetaan käyttöön järvellä. Myös muut järviyhdistykset voivat katsoa suunnitelmasta mallia oman järven ruovikonniittoihiin ja niiden suunnitteluun, johon on myös innostuttu (Kuva5).
- on edistetty ranta-alueiden hoitoa tekemällä konkreettisia suunnitelmia ja ohjeistuksia Aurajoen alueella
 - Hankkeen tuloksena saatiin itse suunnitelmat, joita jo osittain lähdettiin toteuttamaan keuhkalla ja syksyllä 2016. Näistä suunnitelmista voidaan myös katsoa mallia muiden saman tyyppisten alueiden hoitoon.
- on järjestetty laiduntreffejä, joilla pyrittiin edistämään kosteikkojen rakentamista, ruovikoiden hoitoa ja ranta-alueiden laidunnusta, sekä tuotiin esiin faktoja niihin liittyen
 - Hankkeen tuloksena treffeillä esiteltyjen toimien suunnittelu on lisääntynyt (Kuva5).
 - Tuloksena voidaan pitää myös näiden hienojen kohteiden esittelyä ja median niille antamaa julkisuutta. Näkemällä muiden tekemisen on helpompi innostua itsekin samanlaisiin toimiin.
- on lisätty tietämystä vesienhoitoon ja -suojeluun sekä ravinteiden kierrätykseen liittyen erilaisilla luennolla
 - Näiden tilaisuuksien tuloksena on aloitettu vesien seuranta, hankittu kuivakäymälöitä ja kompostoreita jne. (Kuva5).
 - Kyselyn pohjalta onnistuneimpina tilaisuuksina voidaan pitää kuivakäymälä-infoja. Kuivakäymälän on hankkinut tai sitä harkitsee isompi osa vastanneita kuin mitään muista kysytyistä toimista (Kuva5). Kuivakäymälä-luennot olivat hyviä ja laajasti tietoa antavia.
- on tehty opas-raportti asukkaille, viljelijöille ja paikallisille yhdistyksille
 - Hankkeen tuloksena syntyi opas-raportti, johon kerättiin hankkeen aikana käsiteltyjä aiheita. Siinä on tuotu esiin, että pienilläkin teoilla on merkitystä. Samaa olemme pyrkinneet rummuttamaan koko hankkeen ajan.
 - Oppaan on tarkoituksena olla neuvona asukkaille, viljelijöille ja yhdistyksille ravinteiden kierrätyksestä ja vesien eteen tehtävissä olevista töistä.
- on oltu mukana messuilla kertomassa faktoja vesiensuojelusta ja ravinteiden kierrättämisestä
 - Esitteitä on jaettu paljon ja keskusteluja käyty, joten näiden tuloksena faktoja ja tietoa on saatu levitettyä laajalle.
- on edistetty paikallista vesienhoitoa neuvomalla hankerahoituksissa ja muissakin vesiensuojeluun liittyvissä asioissa
 - Tämän tuloksena yhdistyksillä on vireillä omia hankkeita (Kuva5).
- on lisätty hanketoimijoiden näkyvyyttä ja tuettu niiden toimintaa
 - Tuloksena Vesistöklonin uudet verkkosivut ja uusia tykkääjiä kaikkien hanketoimijoiden Facebook-sivuilla.
 - On vahvistettu hanketoimijoiden roolia vesienhoidon kentässä ja lujitettu Aurajokisäätiön ja Paimionjoki-yhdistyksen yhteistyötä.

Tavoite, jota ei hankkeessa saavutettu, oli kyläsuunnitelmiin vaikuttaminen. Tarkoituksena oli, että niissä otettaisiin paremmin huomioon myös vesiensuojelulliset näkökulmat. Tätä työtä ei päästy edes aloittamaan, sillä koko Varsinais-Suomen alueella ei ollut hankkeen aikana tekeillä tiettävästi kuin yksi kyläsuunnitelma, eikä sekään VEERAn hankealueella.

Yhteenvedon voidaan sanoa, että VEERAssa on saatu paljon positiivista aikaan vesiensuojeluun ja ravinteiden kierrättämiseen liittyen:

- on jaettua tietoa laajalti
 - on viritetty keskustelua
 - on herätetty ajatuksia ja kiinnostusta
 - on innostettu toimiin ruohonjuuritasolla
 - on mahdollistettu verkostoituminen
- ➔ Tämän pohjalta uskomme vahvasti, että ympäristötietoisuus on kasvanut hankkeen kohdealueella ja -ryhmässä

Hankkeella on vaikutettu positiivisesti ravinnevalumien vähentymiseen ja ravinteiden kierrättämisen lisääntymiseen. Näin Aura-joen, Paimionjoen, Halikonjoen, Uskelanjoen, Kiskon-Perniönjoen ja Saaristomeren tilan on mahdollista parantua. Samoin on vaikutettu positiivisesti vesien- ja ympäristönhoitoon ja vesistöjen seurantaan. Olemme myös tuoneet vesiensuojeluun ja ravinteiden kierrättämiseen liittyvää tietoa tarjolle yhteen paikkaan ja helposti lähestyttävään muotoon. Tämän olemme kokeneet tärkeäksi, koska tietoa on kyllä paljon saatavilla, mutta se on hajallaan pitkin verkkoa.

4.1. Kyselyn tulokset

VEERAn lopulla tehtiin kysely hankkeen kohderyhmille ja -alueelle. Sen avulla oli tarkoitus selvittää, oliko hankkeen tilaisuuksilla ollut vaikutuksia asukkaiden ja yhdistysten toimiin. Samalla kerättiin ideoita tulevaan toimintaan, jotta sillä pystyttäisiin vielä paremmin vastaamaan kentän toiveisiin. Kysely toteutettiin avoimena verkkokyselynä, jota mainostettiin sähköpostilla sekä Facebook- ja verkkosivuilla. Itse kysely on liitteenä (Liite4).

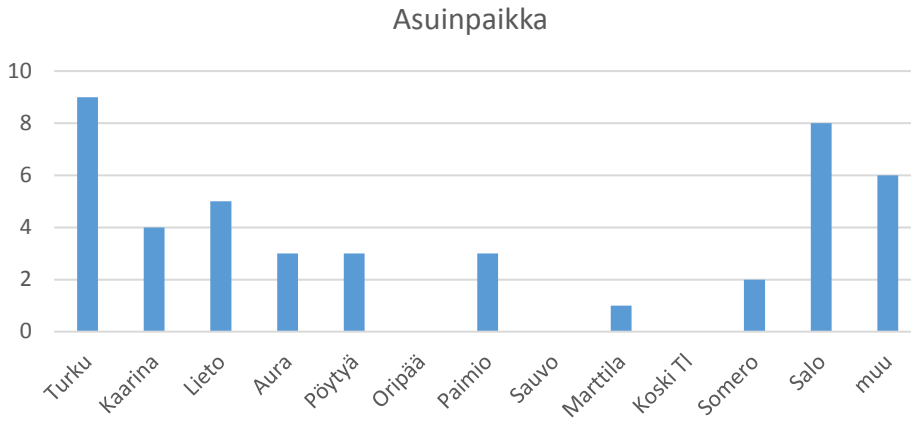
Vastauksia saatiin yhteensä 49 kappaletta, ja ne jakautuivat mukavasti lähes koko hankealueelle (Kuva1). Vastajat edustivat myös kumpaakin sukupuolta ja lähes kaikkia ikäluokkia painottuen kuitenkin keski-ikäisiin ja sitä vanhempiin (Kuva2). Vastajat painottuivat pääsääntöisesti asukkaisiin ja yhdistyksissä toimiviin henkilöihin (Kuva3).

Tulosten perusteella voidaan päätellä, että tilaisuudet ovat olleet hyviä ja ne ovat vastanneet tavoitteisiinsa (Kuva4, Kuva5). Tilaisuuksissa mukana olleet ovat hankkineet kuivakäymälöitä ja kompostoreita tai vähintäänkin harkitsevat sitä. On aloitettu ympäristönhoitotöitä, vesistöjen seuranta, omia hankkeita jne. Jokaiseen hankkeen tavoitteeseen vähintään yksi on vastannut kyllä ja siihen päälle vähintään neljällä toimi on harkinnassa.

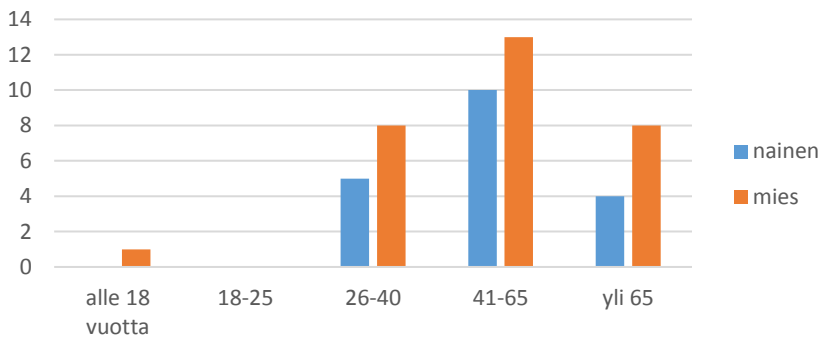
Kyselystä saadut vastaukset antavat myös uskoa tulevaan. Kysymykseen, mitä olisit valmis tekemään oman vesistösi hyväksi, vastattiin muun muassa ”Aika paljon, kun vaan konkretian tasolla joku kertoisi ja opastaisi”, ”ruovikon leikkuuta” ja ”osallistumaan talkoihin.”

Hanketta myös kehuttiin sanallisesti: ”Tämä oli hieno ja tarpeellinen hanke, ja ennenkaikkea neuvoa antava.” ”Veera-hanke antoi paljon uutta ajateltavaa, tietoa lähivesistöjen tilasta saatiin laajasti.” ”Päätösseminaari oli erittäin hyvä yhteenvedo ja esitykset monipuolisia ja ajatuksia herättäviä.”

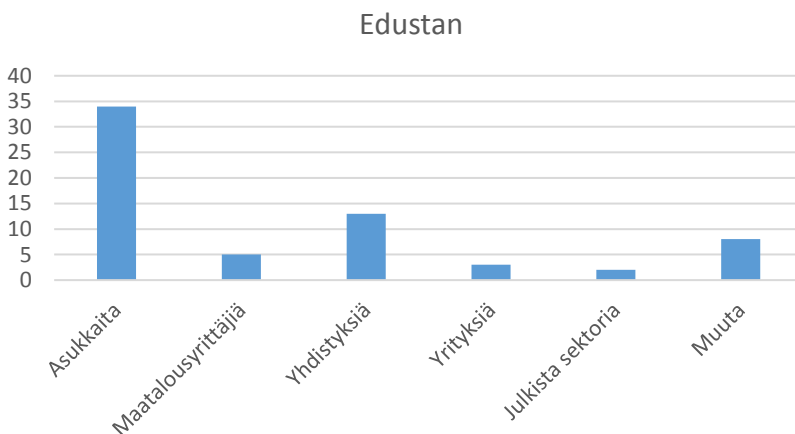
Myös tulevaan saatiin vinkkejä: ”Laidunnuksen positiivista vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen ja ympäristöön pitäisi edelleen lisätä saattaa ihmisten tietoon, sekä kunnan päättäjille pitää luento aiheesta.”

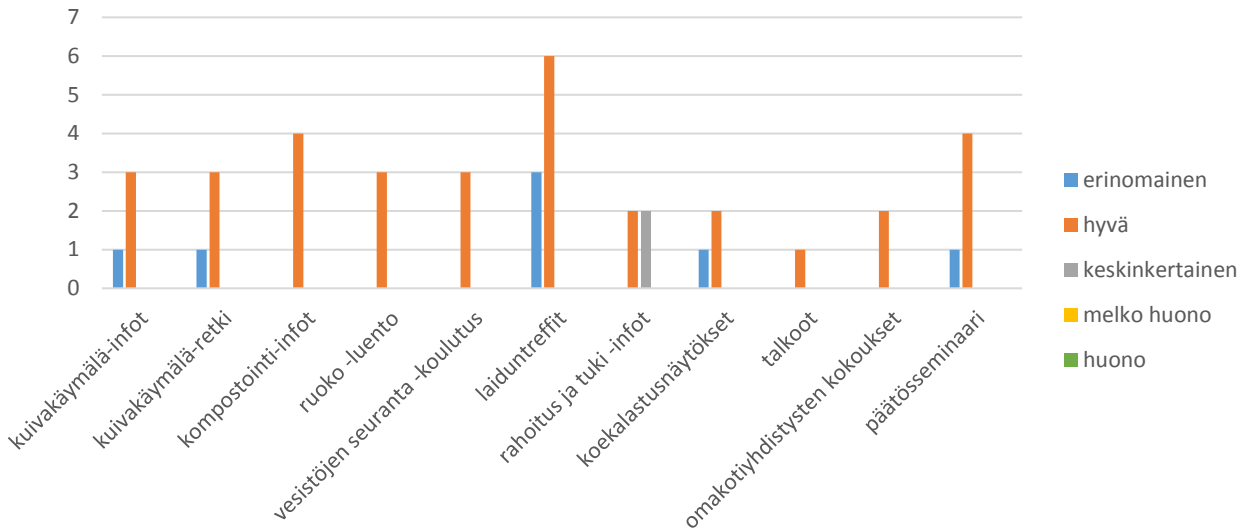
Kuva1. Kyselyyn vastanneiden asuinpaikka.

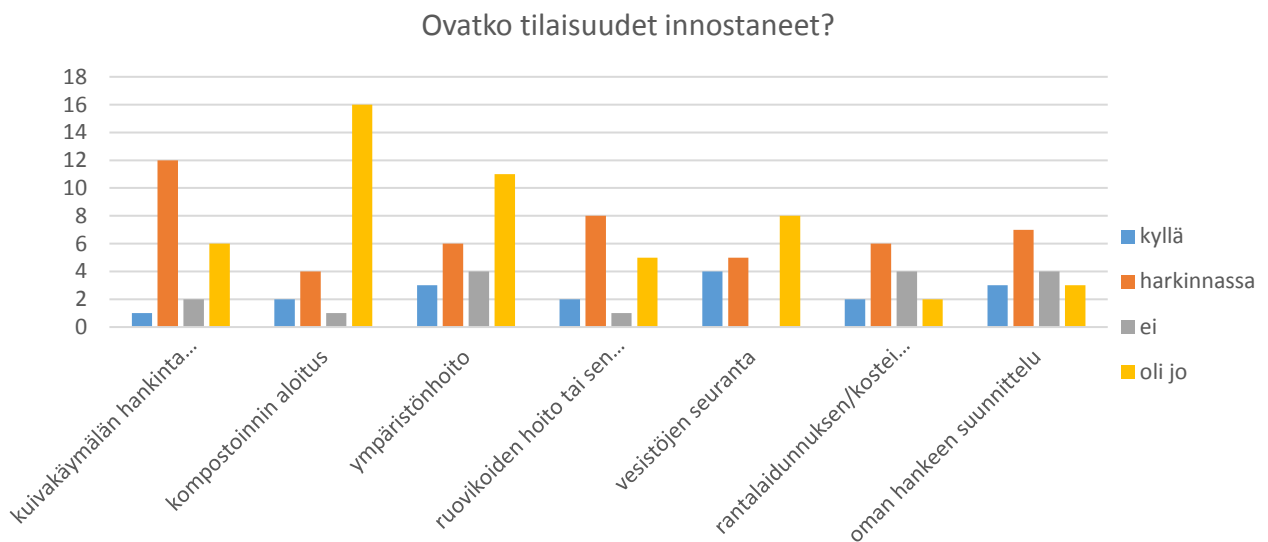
Kuva2. Kyselyyn vastanneiden sukupuoli ja ikä.

Kuva3. Edustus. Kyselyyn vastanneiden taustaorganisaatio. Tähän kysymykseen sai valita useampia vaihtoehtoja.

Kuva4. Arviot tilaisuuksista.

Kuva5. Tilaisuuksien innostavuus.

5. Viestinnän toteutuminen ja tulokset

Viestinnän pääasiallisena tavoitteena on ollut tavoittaa paikallisia yhdistyksiä, asukkaita ja viljelijöitä hieman asiasta ja tilaisuudesta riippuen. Tiedon on haluttu leviävän mahdollisimman laajalle, jonka takia on tiedotettu myös mediaa ja käytetty tiedon jakeluun monia kanavia.

Hankkeelle perustettiin omat sivut Aurajokisäätiön verkkosivujen alle, jonne ne myös jäävät hankkeen jälkeen, www.aurajoki.net/veera. Näille sivuille on kerätty hankkeen tapahtumien lisäksi erilaisia vesiensuojel-

luun ja -hoitoon sekä ravinteiden kierrättämiseen soveltuvia linkkejä ja materiaaleja. Myös Paimionjoki-yhdistyksen ja Vesistölinikka ry:n verkkosivuilla on omat hankesivut, www.paimionjoki.fi/node/207 ja www.vesistoklinikka.fi/ajankohtaista.

Hankkeella on lisäksi Facebookissa sivut, www.facebook.com/veerahanke, joilla on tällä hetkellä 189 tykkääjää. Myös näillä sivuilla on jaettu tapahtumakutsujen lisäksi hankkeeseen soveltuvia linkkejä, uutisia ja muiden päivityksiä. VEERAn päivityksiä taas on jakaneet Aurajokisäätiön ja Paimionjoki-yhdistyksen lisäksi muun muassa Vaikuta Vesiin Nyt -kampanja, Vesistökunnostusverkosto, Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ja Järki-hanke. Tieto on siis levinnyt laajalle! Myös Twitterissä on jaettu tietoa VEERAn tapahtumista Aurajokisäätiön ja Paimionjoki-yhdistyksen toimesta, ja Instagramissa jaettu hieman kuvia #veerahanke. Näiden kaikkien avulla yhteensä on tavoitettu lukematon määrä ihmisiä.

Kaikista tapahtumista on tiedotettu mahdollisia osallistujia myös sähköpostitse. VEERAn sähköpostilistalle saatiin kerättyä tilaisuuksissa 178 osoitetta, jonka lisäksi kutsuja on lähetetty paikallisille yhdistyksille. Yhdistyksille lähetettiin lisäksi kolme VEERasta kertovaa yhdistyskirjettä, joiden tavoitteena oli saada hanke yhdistysten tietoisuuteen ja innostaa niitä mukaan hankkeen toimintaan.

Myös medialle on lähetetty sähköpostilla tiedotteita tapahtumista. Se on ollut tärkeä osa hanketta, ja tilaisuuksista onkin julkaistu 19 juttua mediassa. Myös puffeja tapahtumista on julkaistu hyvin, jonka ansiosta hanke on onnistunut toimimaan pitkälti ilman lehtimainoksia.

VEERasta ilmestyneet jutut:

- 4.6.2015 VEERA-hankkeesta Turun Tienoossa
- 4.6.2015 VEERA-hankkeesta Ylen radiossa
- 18.6.2015 Someron laiduntreffeistä Somero-lehdessä
- 7.7.2015 Vesistöjen seuranta -koulutuksesta Salon Seudun Sanomissa
- 7.7.2015 Kirjoittajavieras Auranmaan viikkolehdessä
- 5.8.2015 Virnamäen talkoista Ylen radiossa ja Uutiset Lounais-Suomessa
- 28.8.2015 Kolkkistenkosken talkoista Auranmaan viikkolehdessä
- 10.9.2015 Nautelankosken koekalastusnäytöksestä Turun Tienoossa
- 3/2015 Virnamäen talkoista KoroiSet-lehdessä
- 10.5.2016 Kompostointi-infosta Somero-lehdessä
- 23.6.2016 Laukanlahden laiduntreffeistä Perniönseudun lehdessä
- 28.6.2016 Vuohenojan laiduntreffeistä Ylen verkkosivuilla ja Uutiset Lounais-Suomessa
- 30.6.2016 Vuohenojan laiduntreffeistä Turun Tienoossa
- 1.7.2016 Vuohenojan laiduntreffeistä Maaseudun tulevaisuudessa
- 26.8.2016 Someron kuivakäymälä-infosta Somero-lehdessä
- 30.8.2016 Riihikosken koekalastusnäytöksestä Auranmaan viikkolehdessä
- 3.11.2016 Päätösseminaarista Salon Seudun Sanomissa
- 10.11.2016 Päätösseminaarista Turun Tienoossa
- Joulukuussa 2016 VEERAn tuloksista Auranmaan viikkolehdessä
- Suomen Omakotiliiton Omakotilehden tehtiin juttu kompostoinnista ja kuivakäymälöistä. Juttu julkaistaan vuoden 2017 puolella.

Hankkeessa on tehty erilaisia esitteitä asukkaille, viljelijöille ja yhdistyksille. Ne löytyvät hankkeen verkkosivuilta:

- VEERA-hankkeen pienesite: www.aurajoki.net/wp-content/uploads/2016/01/VEERA-pienesite.pdf
- Vesiensuojelun mahdollisuudet maatalan arjessa: www.aurajoki.net/maatalouden-vesiensuojelu-esite
- Kiskon Kirkkojärven ruovikoiden hoidon ja hyötykäytön suunnitelma, joka käy esimerkiksi muille ruovikoiden niittoja suunnitteleville: www.aurajoki.net/Pdf/Ruovikkosuunnitelma.pdf
- Yhdistyksille tarjolla avustuksia hankkeiden toteuttamiseen: www.aurajoki.net/tukiajarahoituksia
- Vieraslajit – Varsinais-Suomen jokien valuma-alueiden haitalliset kasvit ja niiden torjunta: www.aurajoki.net/vieraslajit
- Opas asukkaille ja yhdistyksille vesien hoitoon ja ravinteiden kierrättämiseen: www.aurajoki.net/veeraopas

6. Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen

Hankkeen tulosten kestävyttä on pitkälti hankala arvioida, sillä hankkeessa on neuvottu toimia asukkaille ja yhdistyksille. Ikinä ei voi olla varma, miten opitut asiat tulevat tavaksi. Esimerkiksi alueiden hoidot ovat pitkäjänteistä työtä, joten riskinä on, ettei sitä jaksetakaan tehdä alun innostuksen jälkeen. Paikalliset asukkaat ja yhdistykset pitäisikin saada kunnolla aktivoitua toimintaan, mutta hankkeiden lyhyessä ajassa se on haastavaa. Innostus voi kaatua myös hankkeiden rahoitukseen, jos tukia ei saada tai yhdistyksen omat rahat eivät riitä hankkeen pyörittämiseen. Opetetut toimet ovat sinällään helppoja ja toteutettavissa, joten sen ei luulisi olevan ongelma.

Kyselyn pohjalta ja itse tilaisuuksissakin näki, että ihmiset olivat kiinnostuneita ja innostuneita hankkeen aiheista ja olivat myös valmiita toteuttamaan niitä. Kyselyn toteuttaminen uudestaan parin vuoden kuluttua voisi olla järkevää. Tällöin tulosten kestävyttä pystyisi oikeasti tarkastelemaan.

Pysyviä muutoksia on saatu kuitenkin varmasti aikaan ainakin niiden osalta, jotka ovat hankkineet kompostorin tai kuivakäymälän, mutta uskomme, että muutenkin on toivoa toimien pysyvyyden suhteen. Opas-raportti on kestävä tulos, sillä hanketoimijoiden on tarkoitus jakaa sitä myös hankkeen jälkeen.

Muilla alueilla samanlaisen neuvontahankkeen järjestäminen voisi olla järkevää ja kustannustehokasta.

7. Talousraportti (kustannuserittelylomake)

Hankkeen kokonaisbudjetti oli 106 430 €. Koko hankkeen toteutuneet kulut ovat 101 533, 51 €, josta ympäristöministeriön osuus on 90 %. Myönnettyyn rahoitukseen verrattuna kulutimme budjetista 95 prosenttia.

Budjettia jouduttiin muuttamaan pariin otteeseen hankkeen aikana. Muutokset johtuivat siitä, että hallintoon kului odotettua enemmän rahaa ja yleiskustannukset oli arvioitu alun perin pieniksi. Samoin hankkeen lopulla huomattiin, että jäljellä olevien töiden suuri määrä ja käytettävissä oleva työaika eivät kohtaa. Tällöin

sovittiin myös, että hallintoyöntekijä eli Aurajokisäätiön toiminnanjohtaja tekee loppuvuodesta hankkeen esitteitä projektikoordinaattorin lisäksi. Näillä toimilla varmistettiin, että kaikki saatiin valmiiksi.

Hankesuunnitelmassa on haettu rahoitusta seuraavan rahoitussuunnitelma mukaan:

	Yhteiset kulut	Omarahoitus 10 %	Aluekohtaiset kulut	Omarahoitus 10 %	Omarahoitus yhteensä
Aurajokisäätiö	24 310	2 431	10 250	1 025	3 456
Paimionjoki-yhdistys	24 310	2 431	10 250	1 025	3 456
Vesistölinikka	24 310	2 431	13 000	1 300	3 731
yhteensä	72 930	7 293	33 500	3 350	10 643

Rahoitussuunnitelman toteuma:

	Yhteiset kulut	Omarahoi- tus 10 %	Aluekohtai- set kulut	Omarahoi- tus 10 %	Omarahoitus yhteensä	Toteuma- prosentti
Aurajokisäätiö	26 363,58	2 636,36	4 675,21	467,52	3 103,88	90
Paimionjoki-y.	26 363,58	2 636,36	10 506,60	1 050,66	3 687,02	107
Vesistölinikka	26 363,58	2 636,36	7 260,97	726,10	3 362,46	90
yhteensä	79 090,74	7 909,08	22 442,78	2 244,28	10 153,36	95

	Haettu rahoitus	Toteutuneet kustannukset	Toteumaprosentti
Hankkeen kokonaiskustannukset	106 430	101 533,51	95
Omarahoitus 10 %	10 643	10 153,38	95
Ympäristöministeriö 90 %	95 787	91 380,13	95

Yleisesti voidaan sanoa, että toteutimme hankkeen kustannustehokkaasti. Tämä mahdollisti myös budjetti-
muutosten teon hankkeen lopulla. Meillä oli useammassa tilaisuudessa ilmainen puhuja tai tilaisuuden pito-
paikka oli maksuton. Usein myös saimme järjestettyä kahvitukset edullisesti. Talkoisiin lainasimme välineitä
toisilta toimijoilta. Suurin yksittäinen kustannusten aiheuttaja palkkojen lisäksi oli Kiskon Kirkkojärven ruo-
vikosuunnitelman teko.

Hanketoteuttajien puolelta rahaliikenne on mennyt koko hankkeen ajan mukavasti. Useamman kerran vuo-
dessa tehtävä laskutus on mahdollistanut toiminnan hyvän pyörimisen.

8. Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten

Aurajokisäätiö ja Paimionjoki-yhdistys aikovat hakea rahoitusta uudelle hankkeelle VEERAn pohjalta. VEERA
oli tarpeellinen ja toimiva hanke, mutta samalla meillä jäi joitain tavoitteita saavuttamatta. Koimme esimer-
kiksi, että yhdistysten ja paikallistoimijoiden kannustaminen ympäristön- ja vesienhoitoon vaatisi myös suo-
ria kontaktinottoja yleistiedottamisen ohella. Olisi muun muassa hyvä mennä mukaan yhdistysten kokouk-
siin. Samoin huomasimme, että kuntien virka- ja luottamushenkilöille ei ole riittävästi jaettu tietoa paikallisen
vesiensuojelun tarpeellisuudesta ja sen mahdollisuuksista. Uudessa hankkeessa olisi mahdollista tehdä myös
VEERAssa tehtyjen toimien jälkiseurantaa, jolloin saisimme tuloksia niiden vaikuttavuudesta. Muun muassa
näihin kysymyksiin meidän olisi tarkoitus vastata uudella hankkeella.

Vastaavissa hankkeissa tulisi välttää yhteydenottoihin tarvittavan ajan määrän aliarvioiminen. VEERAssa ei ehditty tehdä tätä yleistiedotteiden lisäksi käytännössä ollenkaan, vaan yhdistyksiä neuvottiin heidän yhteydenottojensa pohjalta. Suorat yhteydenotot ovat kuitenkin tärkeitä kohderyhmänkin takia (Kuva2). Innostuneimpia hoidosta ovat usein vanhemmat ihmiset, koska heillä on siihen aikaa. He eivät taas välttämättä käytä sähköpostia tai sosiaalista mediaa tai eivät ainakaan arvosta niitä niin paljon kuin suoria yhteydenottoja.

Vastaavissa hankkeissa on tärkeää lähteä paikallisten asukkaiden ja yhdistysten omista tarpeista ja alueen olosuhteista. Toiminnan tulisi olla ruohonjuuritasolta lähtevää ja mukaan tuloon pitäisi olla matala kynnyks, sillä näin saadaan tavoitettua mahdollisimman suuri joukko kohderyhmästä. Kentälle jalkautuvissa hankkeissa on todella tärkeää kiinnittää huomiota hankevetäjän rooliin kentällä. Hankkeen onnistumisen kannalta hankevetäjän pitäisi olla vähintäänkin helposti lähestyttävä.

9. Yhteenveto hankkeesta ja päätuloksista

VEERA - Vesiensuojelua Varsinais-Suomen suurten jokien valuma-alueilla -hankkeen tavoitteena on ollut tavallisten ihmisten innostaminen vesiensuojeluun ja ravinteiden kierrättämiseen sekä tukea paikallisia yhdistyksiä ja muita toimijoita vesiensuojelutyössä. Hankkeessa on jaettu tietoa vesien tilasta, hoidosta ja suojelusta, sekä ravinteiden kierrätyksen vaikutuksista vesien tilaan. Lisäksi on pyritty lisäämään vesiensuojelun yhteistyötä ja organisoitumista Saaristomereen laskevien suurten jokien Aurajoen, Paimionjoen, Halikonjoen, Uskelanjoen sekä Kiskon-Perniönjoen valuma-alueilla.

Hankkeen toteutusaika oli 1.1.2015 - 31.12.2016 ja kokonaisbudjetti oli 106 430 euroa, josta toteutui 95 %. Hankkeen päätoteuttajana ja rahoituksen hakijana toimi Aurajokisäätiö. Osatoteuttajina hankkeessa olivat Paimionjoki-yhdistys ja Vesistökliniikka - Salon vesistöjen hoitoyhdistys. Hankkeelle saatiin ympäristöministeriön Raki-ohjelmasta rahoitusta 90 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

VEERA-hankkeessa on järjestetty erilaisia tapahtumia vesiensuojeluun ja ravinteiden kierrättämiseen liittyen. On ollut talkoita, laiduntreffejä, luentoja ja koekalastusnäytöksiä, joiden kaikkien tavoitteena on ollut hankkeen teemojen esiin tuominen ja tiedon välittäminen. Yhteensä hankkeessa on järjestetty 34 tilaisuutta, joiden lisäksi olemme osallistuneet viiteen isompaan yleisötapahtumaan ja esitelleet hanketta muiden tilaisuuksissa. Näissä olemme tavoittaneet yhteensä yli 1 000 henkilöä.

Hankkeessa on jaettu laajalti tietoa vesiensuojeluun ja -hoitoon sekä ravinteiden kierrättämiseen liittyen. On viritetty keskustelua sekä herätetty ajatuksia ja kiinnostusta hankkeen teemojen pohjalta. On myös innostettu konkreettisiin toimiin jokien ja Saaristomeren tilan parantamiseksi. Hankkeella onkin vaikutettu positiivisesti ravinnevalumien vähentymiseen ja ravinteiden kierrättämisen lisääntymiseen, jolloin Aurajoen, Paimionjoen, Halikonjoen, Uskelanjoen, Kiskon-Perniönjoen ja Saaristomeren tilan on mahdollista parantua.

Hankkeen tulosten kestävyyttä on pitkälti hankala arvioida, sillä hankkeessa on neuvottu toimia asukkaille ja yhdistyksille. Esimerkiksi alueiden hoidot ovat pitkäjänteistä työtä, joten riskinä on, ettei sitä jaksetakaan tehdä alun innostuksen jälkeen. Kyselyn pohjalta ja itse tilaisuuksissa kuitenkin näki, että ihmiset olivat kiinnostuneita ja innostuneita hankkeen aiheista ja olivat myös valmiita toteuttamaan niitä. Tämän takia uskomme, että pysyviä muutoksia on saatu aikaan ainakin jollain hankkeen osa-alueilla.

Lopullisena yhteenvetona voidaan sanoa hankkeen olleen tarpeellinen ja vastanneen suurimmaksi osaksi sille asetettuihin tavoitteisiin. Sen toteuttaminen muilla alueilla olisi järkevää ja toteutuksen jatkaminen nykyiselläkin hankealueella kannattavaa.

Liite1. Toimintakalenteri	2015												2016											
	tamm	helm	maal	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	tamm	helm	maal	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
Etsitään ja tarkennetaan toimenpidekohteita																								
Hankkeen aloitustilaisuus						3.6																		
Hankkeen päätöseminaari																							2.11	
Ruovikon hyödyntämissuunnitelma, Kirkojärvi Salo																								
tehtävän etsintä																								
suunnitelma teko ja luovutus, Valonia											3.12													
hoitoyhdistyksen vuosikokous						18.7																		
kokous yhdessä Ruokopelto-hankkeen kanssa							17.8																	
ruovikon peltolevityksen seuranta								4.9																
viljelijättilaisuus									28.10															
maanomistajatilaisuus										7.11														
suunnitelman julkistustilaisuus, Ruovikoiden hoito ja hyödyntäminen																12.5								
Aurajoen yläjuoksun rantojen hoitosuunnitelmat																								
Pertelin järvien välisten ojen hoitosuunnitelman alustus																								
hallituksen kokous, toiminnan suunnittelu																18.4								
Ruovikko, Laukanlahti Salo																								
hallituksen kokous, toiminnan suunnittelu					23.5																			
Ruovikko ja ruoppaus, Saarenjärvi Salo																								
toiminnan suunnittelu																								
rahoituslähteiden keräämistä sekä neuvonta						25.6																		
Ruovikko, Liipolanjärvi Koski TI																								
tutustuminen järveen ja neuvonta ruovikoiden niitossa										11.11														
Talkoot																								
Aurajoen kohteiden suunnittelu																								
Salon seudun kohteiden suunnittelu																								
Vimamäki, Turku, Aurajoki							5.8												4.8.10					
Laukanlahti, Salo							8-9.8																	
Kolkkienkoski, Pöytyä, Aurajoki							19.8																17.8	
Hirvasoja, Marttila, Paimionjoki. Ja retki								12-13																
Vaeluskalapaiva, Jaaninoja, Turku																21.5								
Laiduntreffit																								
Aurajoen kohteiden suunnittelu																								
Nokan lammastila ja Hakalan tila, Somero, Paimionjoki						16.6																		
Paimionlahti, Paimionjoki																		1.6						
Laukanlahti, Salo																	20.6							
Vuohenoja, Lieto, Aurajoki																	28.6							
Koekalastusnäytös																								
Nautelankoski, Lieto, Aurajoki								8.9																
Riihikoski, Pöytyä, Aurajoki																						25.8		
Kuivakäymälät ja kompostointi																								
suunnittelu																								
kuivakäymälä-infot																								
Aurajoki, Pöytyä										12.11														
Aurajoki, Kaarina										25.11														
Somero, Paimionjoki																	18.6							
kuivakäymälä-retki																							8.10	
kompostointi-infot																								
Oripää, Aurajoki																	19.4							
Sauvo, Paimionjoki																	21.4							
Tanasjoki, Pöytyä, Paimionjoki																	26.4							
Aura, Aurajoki																	28.4							
Somero, Paimionjoki																	2.5							
Koski TI, Paimionjoki																	4.5							
juttu Omakotilehteen																								
Vieraslajit																								
esite vieraslajeihin liittyen																								
Maatalouden ympäristökineuvonta/NEUVO2020																								
suunnittelu																								
suunnittelukokous										1.10		15.12		11.2										
Tuorla, Luvia						20.4																		
Salo																	21.3							
Lieto																	1.4							
Somero																	4.4							
esite maatalouden vesiensuojelusta																								
Yhdistyskoulutus tuissa ja avustuksissa																								
suunnittelu																								
suunnittelukokous										25.11														
Paimio, Paimionjoki																	20.1							
Pöytyä, Aurajoki																	3.2							
Salo																	17.2							
esite tuista ja avustuksista																								
Yleisötaapat, joissa ollaan mukana																								
SaaristoMen, Turku						31.5																		
Ol Holli, Somero							11.7																	
Sukselan maaseutumarkkinat, Paimio								6.9																
Turun Päivä								20.9																
Okra, Oripää																		6.9						
Kyläsuunnitelmiin vaikuttaminen																								
kireiden lähetykset yhdistyksille						7-8.5				16.10											23.8			
V-S Kylät tilaisuus Pöytyällä								22.9																
Vesistöklinin näkyvyyden parantaminen																								
verkkosivujen päivitys																								
Paikallisen vesiensuojelutalon aktivointi																								
VEERA esittely ja neuvontaa, Marttila/Paimionjoki						11.3																		
Vesistöklinin vuosikokous						22.5															1.9			
Jätevesilä luento, Kaukolän-Tuohitun-Ytikulman jätevesiosuuskunta						27.5																		
Vesistöjen seuranta-koulutus, Salo							6.7																	
VEERA esittely ja neuvontaa, Pöytyä, Aurajoki									6.10															
Salon omakotiyhdistyksen kokouksessa luento																	4.4							
Pöytyän omakotiyhdistyksen kokouksessa luento																							11.10	
Kosteikon perustamisen edistäminen, Pöytyä, Paimionjoki																								
Hankeneuvonta																								
Opas-tyyppinen raportti																								
Hankkeen tulosten esille tuominen																								
Maksatushaku						31.5			30.9			8.1				31.5					30.9			15.12
raportti																								

Liite2. Kaikille avoimet tapahtumat

31.5.2015 SaaristoMeri-tapahtuma, Turku

- VEERA-piste

3.6.2015 Hankkeen aloitustilaisuus medialle, Turku

16.6.2015 Laiduntreffit Hakalan tilalla ja Nokan lammastilalla, Somero

- Mukana oli 35 henkilöä

6.7.2015 Vesistöjen seuranta -koulutus, Salo

- Paikalla oli 10 henkilöä

11.7.2015 OI Hollil tapahtuma, Somero

- VEERA-piste

5.8.2015 Talkoot Virnamäellä, Turku

- Paikalla oli 7 henkilöä

8.-9.8.2015 Talkoot Laukanlahdella, Salo

- Mukana oli yhteensä 30 henkilöä

19.8.2015 Talkoot Kolkkistenkoskella, Pöytyä

- Paikalla oli 8 henkilöä

6.9.2015 Sukselan maaseutumarkkinat, Paimio

- VEERA-piste

8.9.2015 Koekalastusnäytös Nautelankoskella, Lieto

- Paikalla oli noin 70 henkilöä

12.ja 13.9.2015 Talkoot ja retki Hirvasojalla, Marttila

- Talkoisiin osallistui 10 henkilöä ja retkelle 6

20.9.2015 Turun Päivä

- VEERA-piste

12.11.2015 Kuivakäymälä-info, Pöytyä

- Paikalla oli 25 henkilöä

25.11.2015 Kuivakäymälä-info, Kaarina

- Paikalla oli 14 henkilöä

20.1.2016 Vesiensuojelun ja ympäristöhoidon rahoitus- ja tuki-info yhdistyksille, Paimio

- Paikalla oli 13 henkilöä

3.2.2016 Vesiensuojelun ja ympäristöhoidon rahoitus- ja tuki-info yhdistyksille, Pöytyä

- Paikalla oli 22 henkilöä

17.2.2016 Vesiensuojelun ja ympäristöhoidon rahoitus- ja tuki-info yhdistyksille, Salo

- Paikalla oli 15 henkilöä

21.3.2016 MTK-Varsinais-Suomen tukikoulutuksessa ympäristöklinikka, Salo

- Paikalla oli yli 100 viljelijää

1.4.2016 MTK-Varsinais-Suomen tukikoulutuksessa ympäristöklinikka, Lieto

- Paikalla oli ainakin yli 50 viljelijää

4.4.2016 MTK-Varsinais-Suomen tukikoulutuksessa ympäristöklinikka, Somero

- Paikalla oli noin 50 viljelijää

19.4.2016 Kompostointi-info, Oripää

- Paikalla oli 15 henkilöä

21.4.2016 Kompostointi-info, Sauvo

- Paikalla oli 9 henkilöä

26.4.2016 Kompostointi-info, Tarvasjoki

- Paikalla oli 13 henkilöä

28.4.2016 Kompostointi-info, Aura

- Paikalla oli 18 henkilöä

2.5.2016 Kompostointi-info, Somero

- Paikalla oli 7 henkilöä

4.5.2016 Kompostointi-info, Koski TI

- Paikalla oli 6 henkilöä

12.5.2016 Ruovikoiden hoito ja hyödyntäminen -luento, Salo

- Paikalla oli 13 henkilöä

21.5.2016 Vaelluskalapäivän tapahtuma, Turku

- Paikalla oli arvioituna noin 30 henkilöä

1.6.2016 Laiduntreffit Paimionlahdella, Paimio

- Mukana oli 29 henkilöä

18.6.2016 Kuivakäymälä-info, Somero

- Paikalla oli 19 henkilöä

20.6.2016 Laiduntreffit Laukanlahdella Perniössä, Salo

- Mukana oli 32 henkilöä

28.6.2016 Laiduntreffit Vuohenojalla, Lieto

- Mukana oli 10 henkilöä

6.-9.7.2016 OKRA-maatalousmessut, Oripää

- VEERA-piste

4. ja 10.8.2016 Talkoot Virnamäellä, Turku

- Mukana yhteensä 10 henkilöä

17.8.2016 Talkoot Kolkkistenkoskella, Pöytyä

- Paikalla oli 3 henkilöä

25.8.2016 Koekalastusnäytös Riihikoskella, Pöytyä

- Paikalla oli noin 80 henkilöä

1.9.2016 Vesistöklinikan vuosikokouksen yhteydessä luento metsätalouden vesistökuormituksesta, Salo

- Paikalla oli 16 henkilöä

8.10.2016 Kuivakäymälä-retki, Turku ja Parainen

- Mukana oli 20 henkilöä

2.11.2016 VEERAn päätösseminaari, Aura

- Paikalla oli 21 henkilöä

Liite3. Yhteistyötahot

Yhteistyötä on tehty tai alustettu seuraavien toimijoiden kanssa:

- Kirkkojärven hoitoyhdistys, Salo
 - tehtiin ruovikon hyötykäytön suunnitelma
- Laukanlahden suojeluyhdistys, Salo
 - laiduntreffien kohde
- Saarenjärven kalastusseura, Salo
 - autettiin oman vesiensuojelu hankkeen rahoituskanavien etsinnässä
- Perttelin järvien hoitoyhdistys
 - neuvottiin ojien kunnostuksista
- +muut Vesistöklinikan jäsenyhdistykset
 - esitelty hanketta
- Marttilan Ollilan kylätoimikunta
 - annettiin maatalouden ympäristötukineuvontaa sekä järjestetty talkoot ja retki yhdessä
- Kosken kala- ja rapuseura
 - annettiin vinkkejä ruo'on niittoon liittyen
- Mustanojan kyläyhdistys
 - esiteltiin hanketta ja mietittiin mahdollista yhteistyötä
- Salon sekä Pöytyän omakotiyhdistykset
 - käytiin kertomassa kompostoinnista, kuivakäymälöistä ja muusta omakotiasujan vesiensuojelusta sekä hankkeesta
- Kaukolan-Tuohitun-Ylikulman jätevesiosuuskunta, Salo
 - pidettiin luento jätevesilaista yhteydenoton johdosta
- Nokan Lammastila, Somero
 - laiduntreffien kohde
- Hakalan tila, Somero
 - laiduntreffien kohde
- Meltolan kartano, Paimio
 - laiduntreffien kohde
- Ryökkään tila, Lieto
 - laiduntreffien kohde
- Mannin tila, Pöytyä
 - talkoiden kohde
- Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys
 - tehtiin yhteistyötä laiduntreffeillä ja talkoissa
- Valonia
 - tehtiin yhteistyötä talkoissa ja koekalastusnäytöksissä
- Lounais-Suomen kalastusalue
 - järjestettiin yhdessä koekalastusnäytöksiä
- Käymäläseura Huussi ry
 - yhteistyötä kuivakäymälöihin liittyen
- Suomen ympäristökeskus Syke
 - Vesistöjen seuranta -koulutus järjestettiin yhteistyössä

- BSAG – Baltic Sea Action Group / Järki-hanke
 - Paimionlahden laiduntreffit järjestettiin yhteistyössä
 - ruokoon liittyen pidettiin yhteyttä
- WWF Suomen ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion metsälaidunhanke
 - laiduntreffit ovat heidän hankkeensa idea, jota nyt lähdettiin jatkamaan ja soveltamaan VEE-RAssa
- Länsi-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset, ProAgria Länsi-Suomi
 - Avaimet maisemaan -hankkeen kanssa tehtiin yhteistyötä yhdistyskoulutuksissa
 - Etelä-Suomen salaojakeskus oli mukana Vuohenojan laiduntreffeillä
 - Pöytyän Saunojan potentiaalisen kosteikkokohteen selvitystyö käynnistetty
 - Rannat kuntoon -hankkeen kanssa alustettiin yhteistyötä
- Varsinais-Suomen Kylät ry
 - yhdistysten yhteystietoja saatiin heiltä
 - tehtiin yhteistyötä yhdistyskoulutuksissa
- MTK-Varsinais-Suomi
 - oltiin heidän tukikoulutuksissa pitämässä klinikkaa vesiensuojelusta
 - ovat välittäneet informaatiota VEERAn tapahtumista
- Varsinais-Suomen ELY-keskus
 - Ruokopelto-hankkeen kanssa on pidetty yhteyttä ruokoon liittyen ja ollut mukana VEERAn ruokoon liittyvissä tilaisuuksissa
 - Ranku- ja BILKE-hankkeiden kanssa alustettiin yhteistyötä
- Turun yliopisto/Brahea
 - Maaseutuviestintää Varsinais-Suomessa -hankkeen kanssa tehtiin yhteistyöstä yhdistyskoulutuksissa
 - Väki-hankkeen kanssa alustettiin yhteistyötä
- Helsingin yliopisto
 - OSMO-hankkeen kanssa alustettiin yhteistyötä laiduntreffeihin liittyen
- Turun Seudun Kuntatekniikka Oy
 - avustivat talkoissa
- Kuralan Kylämäki
 - avustivat talkoissa
- Leader-ryhmä Varsin Hyvä ry
 - alustettiin yhteistyötä
- Turun kaupunki
 - hoidettiin talkoilla kaupungin omistamaa aluetta

Liite4. Kyselylomake

Perustiedot

1. Asuinpaikkani on:

Turku Kaarina Lieto Aura Pöytyä Oripää Paimio Sauvo Marttila Koski TI Somero Salo
Muu, mikä?

2. Olen

Nainen/ alle 18 vuotta 18-25 vuotta 26-40 vuotta 41-65 vuotta yli 65 vuotta

Mies

3. Edustan (voit valita useita vaihtoehtoja)

Asukkaita Maatalousyrittäjiä Yhdistyksiä Yrityksiä Julkista sektoria Muu, mikä?

Kokemuksia VEERA-hankkeesta

4. Onko VEERA-hanke sinulle tuttu?

Kyllä Hiukan Ei

5. Mistä olet saanut tietoa hankkeesta ja sen tapahtumista?

Facebookista Twitteristä Hankkeen nettisivuilta Sähköpostilla Mediasta Tuttavalta
Muualta, mistä?

6. Mihin hankkeen tilaisuuksiin olet osallistunut ja minkä arvosanan niille antaisit?

	Erino- mainen	Hyvä	Keskin- kertainen	Melko huono	Huono	En ole osal- listunut
Kuivakäymälä-info (Pöytyä, Kaarina, Somero)						
Kuivakäymälä-retki (Turku ja Paattinen)						
Kompostointi-info (Oripää, Sauvo, Tarvasjoki, Aura, Somero, Koski TI)						
Ruovikoiden hoito ja hyödyntäminen -luento (Salo)						
Vesistöjen seuranta -koulutus (Salo)						
Laiduntreffit (Somero, Paimionlahti, Laukanlahti, Vuohenoja)						
Vesiensuojelun ja ympäristöhoiton tuki-infot yhdistyksille (Paimio, Pöytyä, Salo)						
Koekalastusnäytös (Nautelankoski, Riihikoski)						
Talkoot (Virnamäki, Kolkkistenkoski, Hirvasoja)						
Omakotiyhdistyksen kokous						
Päätöseminaari – Jokien merkitys ja nykytila						
Jokin muu, mikä?						

7. Ovatko hankkeen tilaisuudet kannustaneet

	Kyllä	Harkinnassa	Ei	Oli jo entuudestaan	Ei kosketa minua
sinua hankkimaan kuivakäymälä tai aloittamaan sen suunnittelun?					
sinua aloittamaan kompostoinnin?					
sinua tai yhdistystänne ympäristönhoitoon?					
järvelläsi ruovikoiden hoitotoimiin tai niiden suunnitteluun?					
järvelläsi vesistöjen seurantaan?					
sinua tai yhdistystänne rantalaidunnuksen tai kosteikon perustamisen suunnitteluun?					
yhdistystänne oman hankkeen suunnitteluun?					

Ideita tulevaan

8. Haluaisitko jatkossa osallistua seuraaviin tilaisuuksiin? Vastaa niin moneen kuin haluat! Myös pelkkä kyllä tai ei riittää, jos sinulla ei ole tarkempia ideoita.

Talkoot: Missä ja mitä?

Laiduntreffit eli tutustuminen maastossa maatalouden vesienhoidolliseen kohteeseen: Missä ja mitä?

Luennot: Mikä aihe?

Kyläsuunnitelman teko: Millä kylällä?

Retki lähiympäristöön: Missä ja mitä?

9. Mitä olisit valmis tekemään oman vesistösi hyväksi?

10. Muita terveisiä, kommentteja tai kehittämisideoita?